

EEN VISSERSVLOOT VERDWIJNT

door Jan G. DE BROUWERE

1875 : Oostende telt drie FRUTSAERT-vissersvloten. De ene behoort aan Charles, de tweede aan Emile, de derde aan Eugène.

1880 : Oostende telt nog slechts twee FRUTSAERT-vissersvloten. Deze van Emile was verdwenen.

* * *

Op vrijdag 07 april 1837 werd Emilius Franciscus FRUTSAERT (1) te Oostende geboren (2), en twee dagen nadien, zijnde zondag 09 april 1837 in de Sint-Pieters-parochiekerk gedoopt (3).

Emile groeide op in de Vissersstraat, - in een "staminee" waar véél vissers over de vloer kwamen. Want ja, vader FRUTSAERT, de herbergier, bezat een paar visserssloepen, en moeder Jeanne ASAERT was een echte vissersdochter (4). Emile liep school in de "école primaire payante", Kapucijnenstraat 3. Daarna nog wat studies en -meerderjarig geworden - werd hij reder. Reder ter visserij namelijk, en hij bouwde een vissersvloot op.

Deze vloot is goed gekend (5). Met beloop van jaren kocht Emile samen 15 boten :

Alice

Edmond (0.141), kapitein Leopold PEERE, gezonken 20 juni 1881 door een lek, op 3 mijl van Oostende. Bemanning gered door de Belgische loodsboot 13 en te Oostende ontscheept.

Emile et Jeannette later verkocht aan de Oostendse reder ter visserij J. POELAERT.

Frère Alphonse

Irma

Léon-Virginie

Léonce gebouwd 1862, verging met man en muis op 15 januari 1865 in een sneeuwstorm bij Helgoland : kapitein Leopold LOY, 7 bemanningsleden en 1 scheepsjongen.

Marie-Walburge

Mère Frutsaert (0.100) kapitein Emile Luc, 08 februari 1881 nabij de Belgische kust aangevaren door een Engelse snack (LT.18) uit Lovestoft; strandde te Blankenberge, maar weer vlot gemaakt, en bemanning te Oostende ontscheept.

Poes

Sidonie

Silvie

Vincent-Charlotte

Voltigeur (0.116), kapitein H. JANSSENS, ter hoogte van Flamsborough Head op 02 augustus 1878 lek geslagen; bemanning door Britse SS Falcon gered en te Antwerpen ontscheept.

Willem Tell kapitein DECKMIJN, voer midden april 1871 de haven van Leith binnen, met aan boord 8 bemanningsleden van een gezonken Noorse visserssloep (6)

De vissersvloot heeft een forse investering gevergd, - en een groot krediet.

Ondertussen was Emile getrouwd, en wel op dinsdag 08 oktober 1861 (7) met Jeanne-Marie DE MOOR, wier ouders Sint Paulusstraat 41 een winkel in "koloniale waren" open hielden. Het jonge gezin vestigde zich in Kaaistraat 39, waar zeven kinderen geboren werden (en nog eens drie, die zéér jong stierven) : Léonce-Emile-Pierre (8), Alice-Jeannette (9), Alfons-Karel (10), Maria-

Augusta (11), Irma-Catherine (12), Edouard-Charles (13) en Emile-Alfred-Maximilien (14). Alle samen een grote kinderlast, én een zware bedrijfsactiviteit. Maar geen nood : de zaken floreerden, Emile en Jeanne waren voorname burgers. Het gezin leefde rustig, werkzaam en gelukkig, - met ups en downs (maar wie heeft er geen ?).

Dat duurde tot vrijdag 2 augustus 1879. Op die dag overleed Emile, onverwachts.

Voor de weduwe-met-kinderen was dat een bijzonder harde klap : geen echtgenoot, geen vader voor de kinderen, en - wellicht nog erger - geen bedrijfsleider meer. Jeanne pogde eerste de flotilje zelf te beheren, - maar dat viel niet mee, en de geldschietters eisten hun geld terug. De familie FRUTSAERT sprong bij. Broers Charles en Eugène namen de sloepen over, op twee na. Jeanne hield er immers een paar voor zich : de "Emile en Jeannette" (naar haar man en haarzelf genaamd) en de "Léon-Virginie". Ze koesterde de illusie de rederij Emile FRUTSAERT niet slechts in leven te houden, maar in haar vroegere luister weer op te trekken. Wat evenwel niet meeviel. De twee sloepen werden aan een stadsgenoot, reder ter visserij, J. POELAERT verkocht.

XIXde eeuw, tweede helft : te Oostende sterft een reder ter visserij. Daarmee verdwijnt een éénmansbedrijf, - en ook een toch aanzienlijke vissersvloot.

* * *

Emile werd op maandag na overlijden plechtig uitgevaren, en in een nu nog bestaande grafkelder neergelegd, op de stedelijke begraafplaats, Nieuwpoortsesteenweg (15). Na de teloorgang van haar kleine rederij verliet Jeanne de Kaaistraat, en verhuisde naar de Rogierlaan 51 (16), en opende daar een winkel in een waar die ze allang kende : de zgn. "koloniale waren", - een kruidenierszaak (17). De winkel draaide goed, en Jeanne's kinderen genoten een goede, zelfs een zéér goede opvoeding.

Jeanne DE MOOR, weduwe FRUTSAERT, overleed op dinsdag 08 september 1894. De uitvaart werd, de vrijdag daarop, in een bomvolle (voorlopige) (18) Sint-Jozefkerk gehouden, - en was een uitzonderlijk solemneel gebeuren. Priester-zoon Alfons stond mee aan het altaar, en zoon-seminarist stond ook in het koor. Na de Mis hieven ze samen met de mede-celebrerende geestelijken het "non intres" en het "libera me" aan. Daags tevoren, te 18 uur, hadden ze de Laudens voorgezongen, in een eveneens bomvolle kerk. Jeanne werd bij haar overleden man bijgezet, en het grafschrijf aangevuld :

a la pieuse memoire de
M. EMILE FREDERIC FRUTSAERT
ne a ostende
et y decede le 2 aout 1879
a l'age de 42 ans
et de son epouse dame
JEANNE MARIE DE MOOR
nee a ostende et y
decedee le 8 septembre
1894 a l'age de 56 ans

let op : er zijn geen accenten ingebeiteld !

En daarmee is de geschiedenis van het redersechtpaar FRUTSAERT- DE MOOR afgesloten.

* * *

Na de plotse dood van Emile werd een aandenken vervaardigd, in typische vissersstijl : in een ovaal zwart houten raam een portret (in zgn. carte-de-visite formaat) omgeven door een torsade en een bloemenversiering, beide vervaardigd uit haar van de baard van de overledene (20).

NOTEN

- (1) Stamreeks : I. Joannes Franciscus, Oostkerke-Damme 14/03/1807- Oostende 03/07/1862 en Jeanne ASAERT (Hazard), Blankenberge 27/12/1801 - Oostende 29/04/1885. II. Jean-Donatien, Flêtre (F., Nord) 19/04/1767 - Brugge 11/01/1843 en Marie-Françoise-Caroline CORTEYN, Ieper 23/09/1765 - Brugge 29/10/1834. III.- Henry-Louis, Vlamertinge 11/03/1735 - Flêtre 11/09/1806 en Isabelle-Claire ROELENS (Roulens), Vlamertinge 15/08/1734 - Flêtre 07/06/1801. IV. Petrus-Christianus-Franciscus, Belle (Bailleul) en Marie-Françoise BAEKDE, - deze laatste zijn de voorouders van al de thans levende FRUTSAERTS.
- (2) Op het stadhuis aangegeven door de vader, samen met de 23-jarige timmerman Pieter BRACKX, vriend van de vader, en de stadsbode Jacobus DE COOCKER (57 jaar oud), die daar (toevallig ?) stond en als tweede getuige optrad.
- (3) Peter : Philipus SANDERS en meter : Joanna DE GROEVE.
- (4) Zie : Voorouders van een Blankenbergse vissersdochter, in : Vlaamse Stam, XXIII (1987), 326-327.
- (5) Dank zij deel II van Gustaaf ASAERT. Analytische inventaris van monsterrollen ter visserij (1818-1841 en 1860-1910). Brussel, ARA, 1986, blz. 38.
- (6) L'Echo d'Ostende, nr 678 van 27/04/1871.
De legendarische Willem Tell werd weer "tot leven geroepen" midden XIXde eeuw, en werd overal in W-Europa bijzonder populair, dank zij het drama van Schiller en de opera van Rossini, - van daar die Zwitserse naam, na al die bootsnamen van bij ons.
- (7) Huwelijkscontract verleden voor notaris Hyp. VAN ISEGHEM te Brugge op maandag 18/09/1861. Getuigen bij het huwelijk : Michel MINNE, timmerman, Joseph DE BONINGHE, koopman, Armand VAN BEYL, koopman en Felix VAN WYNENDAELE, bizondere. Jeanne DE MOOR was geboren te Oostende op zondag 01/09/1833, en daags daarop gedoopt, peter : Jan DOYENS; meter : Jeanne CUYLE.
- (8) 07/03/1862, D. 08/03/1862 in St-Pieterskerk - 31/10/1882, std. KUL.
- (9) 16/11/1863, D. 18/11/1863 - 25/01/1941 x Charles DE SORGHIER 14/05/1887; zie : Ostendiana VI (1993) p. 161.
- (10) 28/02/1867 - Roeselare 23/11/1933. Priesterwijding Brugge 31/05/1890, eerst leraar rhetorica, dan principaal O.L.Vr. College te Oostende, 29/09/1902 geprofest Redemptorist te Sint-Truiden.
- (11) 07/12/1870. D. 09/12/1870; x Oostende 06/05/1913 Hans RICHTER, gemeenteontvanger Ibenbüren (D. Westfalen), waarvan afstamming.
- (12) 09/02/1773, D. 11/02/1873 (peter Felix VAN WYNENDAELE, meter Jeanne FRUTSAERT- - Brugge 13/03/1932.
- (13) 27/04/1875 - Kandy (Sri Lanka) 02/05/1957, D. 29/04/1875 (peter Eduard DE LANGHE, meter Catharine THIENPONDY). Priesterwijding Brugge 28/05/1898. Eerst leraar poësis O.L.Vr. College Oostende, later Jezuit (o.m. president Pauselijk Seminarie Colombo). Dr. Phil.
- (14) 19/02/1878 - Brugge 08/01/1936, D. 23/02/1878 (peter Emile VAN WYNENDAELE, meter Sidonia DE MOOR). Priesterwijding Brugge 22/12/1900, priester in het Bisd. STD (= Sacrae Theologiae Doctor).
- (15) Grafkelder 06-04-11/1879.
- (16) In een stadsdeel dat sterk aan het groeien was.

- (17) Van Jeanne's winkel bewaart de familie nog een kistje, waarin rijst uit Londen ingevoerd werd.
- (18) Deze voorlopige kerk werd op de oude vestingen gebouwd, daar waar na haar afbraak het Koninklijk Atheneum gebouwd werd. De kerk werd gebouwd op kosten van de familie HALWIJK en van Edmond VAN ISEGHEM.
- (19) Het bidprentje vermeldt een vraag van de overledene : Mes fils souvenez-vous de moi à l'autel du Seigneur. Deze vraag (die allicht nooit formeel was uitgesproken) duidt op zoon Alfons, toen reeds priester, en op zoon Eduard, toen seminarist; de overledene heeft wellicht nooit vermoed dat haar derde zoon ook priester zou worden !
- (20) Piëteitsvol door de familie bewaard.

LIDGELD 1999

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 1999 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 Fr
Steunend lid :	500 Fr
Beschermend lid :	vanaf 1.000 Fr

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 30 oktober) ontvangen hierbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "**NOGMAALS LA BELLE EPOQUE (prentkaarten 1893-1923)**" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

De lidgelden die nu van toepassing zijn werden ingevoerd in 1989. Dit is nu het 11e jaar dat ze niet gewijzigd worden !!!

Dit is o.a. mogelijk doordat enkele leden hun bijdrage gevoelig verhoogden.

Volgt hun voorbeeld en geef ons een financieel steuntje

**Wordt Steunend lid i.p.v. Aangesloten lid
Wordt Beschermend lid i.p.v. Steunen lid**